

Људски ресурси у науци и технологији, 2019.

– Истраживање и развој –

Људске ресурсе у науци и технологији чине лица старости 15–74 године која или имају завршено високо образовање, или су запослена у областима науке и технологије као стручњаци, инжењери, стручни сарадници или техничари. Према резултатима Анкете о радној снази (АРС), у 2019. години у Републици Србији било их је 991 118, од чега су 53% жене.

Језгро људских ресурса у науци и технологији чине лица која испуњавају оба услова, имају стечено високо образовање и раде у областима науке и технологије у наведеним занимањима. У 2019. години је 497 089 лица чинило језгро, од тога је 58% жена.

Граф. 1. Лица старости 15–74 запослена у областима науке и технологије, према старосним групама и нивоима високог образовања, %

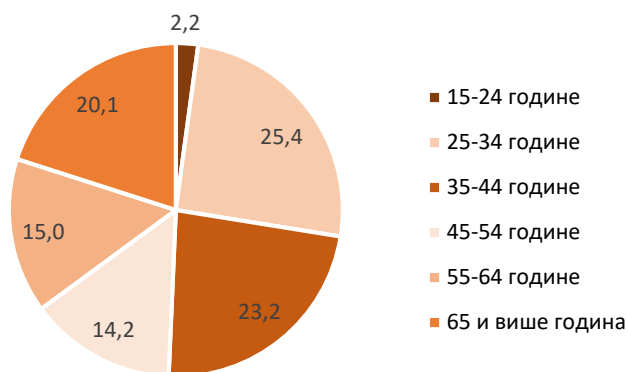

У језгру људских ресурса највише је лица са завршеним првим степеном високог образовања (ниво ISCED 6) – 60,8%. Међу њима је највеће учешће најмлађе старосне групе (15–24) – чак 82,0%.

Било је 761 416 лица млађих од 25 година која испуњавају само први услов, то јест имају завршено високо образовање и запослена су, од тога су 55% жене.

У популацији старости 15–74 године, која има завршено високо образовање, највеће учешће имају запослена лица (70,5%), незапослених лица је 6,4%, а више од једне петине чине неактивна лица (23%).

Граф. 2. Запослена лица старости 15-74, која имају завршено високо образовање, према старосним групама, %

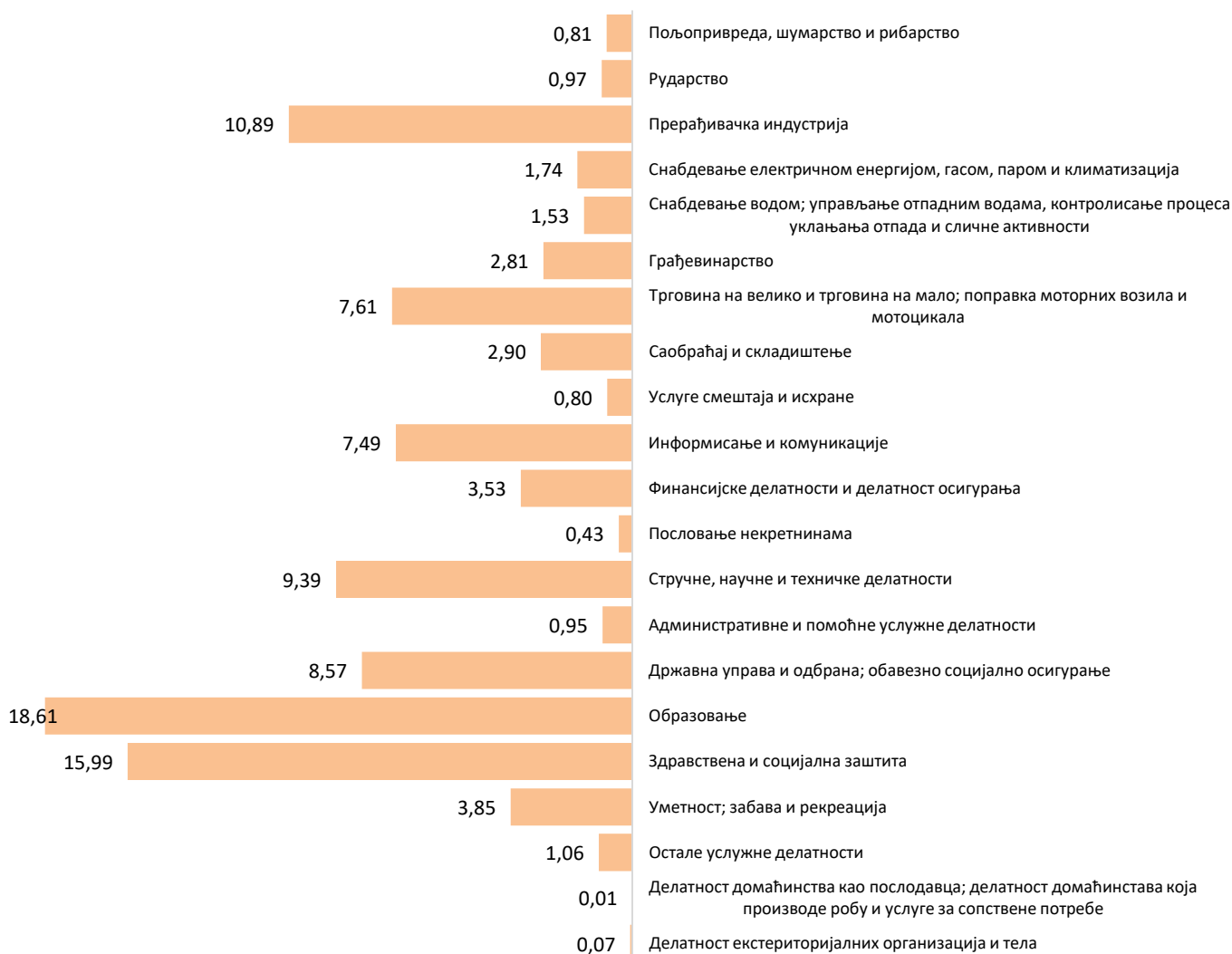

Лица са високим образовањем у старосној групи 25–34 године чине више од четвртине укупног броја високообразованих лица, док су најмање заступљена лица у старосној групи 15–24 године (2,2%), што је разумљиво, јер та лица, углавном, настављају студирање.

Подаци показују да су жене заступљеније у популацији високообразованих лица (54,7%) него мушкарци (45,3%).

Било је 726 791 лице које испуњава само други услов, то јест запослена су у наведеним занимањима науке и технологије, а немају формално високо образовање, од тога је 55,9% жена.

Граф. 3. Лица старости 15-74 запослена у областима науке и технологије, према секторима делатности у којима раде, %

Највеће је учешће лица која раде као: стручњаци, инжењери, стручни сарадници или техничари у сектору делатности Образовање (18,6%), затим Здравствена и социјална заштита (16%), Прерађивачка индустрија (10,9%) и Стручне, научне, иновационе и технолошке делатности (9,4%).

Методолошка објашњења и дефиниције

Извор података

Подаци се заснивају на резултатима Анкете о радној снази (АРС). Циљ је дефинисање основних обележја лица, односно дела радне снаге са најразвијенијим вештинама и највећим потенцијалом, који доприноси развоју друштва заснованог на знању. Методологија Анкете о радној снази у потпуности је усклађена са стандардима које прописује Евростат и омогућава упоређивање резултата са резултатима других земаља. За потребе анализе података о људским потенцијалима у науци и технологији обухваћена су лица старости 15–74 године.

Дефиниције основних обележја

За дефинисање људских ресурса у науци и технологији (HRST) користе се два приступа:

- према образовању (HRSTE) – лица која имају завршено високо образовање (ISCED 5, 6, 7 или 8),
- према занимању (HRSTO) – лица која су запослена у областима науке и технологије, као стручњаци, инжењери, стручни сарадници, техничари и директори (ISCO-08, групе 2 и 3).

Они који испуњавају оба наведена услова називају се језгро људског потенцијала у науци (HRSTC-a).

Разлика између лица која припадају HRST-у према образовању и према занимању јесте у томе да они који тренутно раде у областима науке и технологије, а при том немају одговарајућу формалну квалификацију, када напусте своје радно место, пензионису се или на неки други начин постану економски неактивни, губе статус HRSTO, док лица која су завршила терцијарно образовање трајно имају статус HRSTE.

Активно становништво (радну снагу) чине сва запослена и незапослена лица стара 15 и више година.

Запослени су лица која су најмање један сат у посматраној седмици обављала неки плаћени посао (у новцу или природи), као и лица која су имала запослење, али која су у тој седмици била одсутна са посла. У запослена лица, поред лица која имају заснован радни однос и раде у предузећу, установи или у другој врсти организације или раде као приватни предузетници, укључују се и индивидуални пољопривредници, помажући чланови у домаћинству, као и лица која су обављала неки посао који су самостално пронашла и уговорила (усмено или писмено) без заснивања радног односа и којима је тај рад представљао једини извор средстава за живот. Према томе, у Анкети се не узима у обзир формални статус лица које се анкетира, него се радни статус тог лица одређује на основу стварне активности коју је оно обављало у посматраној седмици.

Незапослени су лица која у посматраној седмици нису обављала ниједан плаћени посао, нити су имала посао са којег су одсуствовала и на који су могла да се врате након истека одсуства, под условом да су задовољавала следеће критеријуме: да су у последње четири седмице предузимала активне кораке у циљу налажења посла и да су, уколико би им посао био понуђен, била у могућности да почну да раде у року од две седмице; да у последње четири седмице нису активно тражила посао, јер су нашла посао на којем је требало да почну да раде након истека посматране седмице, а најкасније за три месеца.

Неактивно становништво чине сва лица стара 15 и више година која нису сврстана у запослено или незапослено становништво. У неактивна лица спадају студенти, пензионери, лица која обављају кућне послове, као и остала лица која у посматраној седмици нису обављала ниједан плаћени посао, нису активно тражила посао или нису била у могућности да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Класификације

У истраживању су коришћене следеће класификације:

- КД 2010 – Класификација делатности (NACE)
- Међународна стандардна класификација образовања (ISCED 2011)
- Класификација занимања (ISCO-08)

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).